

Vrtec Antona Medveda Kamnik
Novi trg 26b
1241 Kamnik
telefon 01 830 33 30
telefaks 01 839 13 27
e-pošta: info@vrtec-kamnik.si
e-naslov: www.vrtec-kamnik.si

Postavljanje meja

Vzgoja je ena izmed najtežjih nalog na svetu in delo, za katerega starši nikoli nismo dovolj opremljeni. Vendar je to temelj odnosa z otrokom, ki človeka kot starša najbolj izpolnjuje. Prava umetnost je najti pravo mero in občutek, kako v določeni situaciji reagirati.

V vsaki družini je postavljanje meja neizogibno. Meje so pravila oziroma smernice s strani staršev in drugih odraslih oseb v otrokovem življenju o tem, kaj se od otroka pričakuje in kako se je potrebno vesti v različnih situacijah. Cilj postavljanja meja je otroku pomagati, da se nauči sprejemljivega vedenja in samonadzora. Otroci se najbolj varno počutijo v predvidljivem okolju, to pa dosežemo s postavljanjem meja, s pomočjo katerih otrok dobi občutek, kaj je prav in kaj narobe ter kakšno vedenje je v določenih situacijah ustrezno in kakšno vedenje neustrezno. Otroci bodo verjetno preizkušali meje, ki jim jih postavljajo starši, kar je povsem običajno in pričakovano, a te so nujne, da bodo lahko zrasli v zrele in odgovorne ljudi, ki se bodo znali prilagajati številnim spremembam, pravilom in omejitvam, s katerimi se bodo soočali. Poleg postavljanja meja je odgovornost staršev, da so odločni in vztrajajo pri dogovorjenih pravilih in posledicah, ki sledijo neupoštevanju postavljenih meja. Lahko gre zgolj za opomin ali pa za odvzem različnih privilegijev.

Kako naj starši postavljajo meje?

Meje morajo biti postavljene razumno in otrokovi starosti primerno. Pogoj za postavljanje meja je medsebojno spoštovanje in doslednost, pravila postavimo v dogovoru z otroki in skupaj se dogovorimo, kako jih bomo spoštovali. Dogovorimo se, kakšno bo vzgojno ravnanje v primeru kršitev pravil. Otroci morajo pravila dobro razumeti, vedeti morajo, kaj so cilji pravil in zakaj so postavljena. Otrok je zelo občutljiv na občutek pravičnosti. Zato je videti, da je, še preden uporabimo pravilo, izjemno pomembno, da ga dovolj jasno razložimo. Pri postavljanju pravil naj starši sodelujejo z otrokom. Skupaj naj oblikujejo nekatera pravila, npr. »družinska« pravila, ki so lahko povsem enostavna: kdaj in kako morajo pospraviti igrače. Skupaj z otrokom naj starši oblikujejo tudi ukrepe oziroma posledice, ki jih doletijo, če se pravil ne držijo, npr. odvzem nekaterih določenih ugodnosti.

Pri upoštevanju pravil je potrebna odločnost in doslednost staršev. Npr. doslednost pri besedi »ne«: če starši rečejo ne, potem naj »ne« tudi ostane. Tudi starši se morajo s svojim zgledom držati dogovorjenih pravil. Pogosta napaka je, da starši niso dosledni pri upoštevanju dogovorjenih pravil ali smernic in da pri ukrepanju ob kršenju pravil niso dosledni. Starši naj bodo dober zgled ne le pri upoštevanju dogovorjenih pravil, temveč tudi glede vedenja nasploh. Majhni otroci se učijo predvsem od staršev, zato naj starši ustvarijo zgled z lastnostmi, ki jih želijo razviti pri svojem otroku: spoštovanje, prijateljski odnos, ljubeznivost, iskrenost, tolerantnost.

Starši morajo svoje zahteve jasno izražati, zahteve morajo biti premišljene in utemeljene, tako da otrok točno ve, s kakšnim namenom nekaj počne in kakšna so pravila. O upoštevanju pravil naj starši z otrokom ne razpravljajo, lahko pa se dogovarjajo oziroma sklepajo kompromise o manjših stvareh, npr. izbiri obleke, odločitvah, kam bo šla družina na izlet ipd.

Zakaj otroci potrebujejo meje?

Otroci ne potrebujejo meja zato, da bi jih odrasli nadzorovali, ampak zato, da se počutijo varne in se v tem svetu ne izgubijo. Meje niso kazen, čeprav jih otroci mnogokrat tako razumejo. Meje otroku povedo, do kam sme, kaj se sme in česa ne. Potrebujejo jasne in dosledne meje, da vedo, kaj lahko in česa ne smejo.

Pripravila:
Ksenija Novak

Povzeto po:

- Društvo študentov psihologije Slovenije. Razvojne značilnosti in potrebe otrok ter postavljanje meja. Dostopno na: <http://kakosi.si/wpcontent/uploads/2012/09/>, pridobljeno 19. 1. 2015.
- Jovančević, M. (2011). Gradimo temelje: strategija vzgoje. V Jovančević M. in sodelavci. Prva leta – zakaj so pomembna? Vodnik za starše in strokovnjake, ki delajo s predšolskimi otroci. Brežice: Primus.
- Nemeč, B., Krajnc, M. (2011). Razvoj in učenje predšolskega otroka. Učbenik za modul Razvoj in učenje predšolskega otroka v programu Predšolska vzgoja. Ljubljana: Grafenauer.
- Papalia, DE., Wendkos Olds, S., Feldman Duskin, R. (2003). Otrokov svet. Otrokov razvoj od spočetja do konca mladostništva. Ljubljana: Educy.
- Družina ena A. Dostopno na: <http://druzina.ena.com/Otroci/Vzgoja/Otrok-pri-vzgoji-potrebuje-jasne-meje.html>, pridobljeno 15. 1. 2015.